

Suomen Postimerkkilehden vuosikymmenet: 1950-luku

Lehti jatkoi edelleen myös koko 50-luvun edellisillä vuosikymmenillä käyttöön otetulla logollaan.

Kulutusyhteiskunta syntyy Suomeen

Suomi oli 1950-luvulla maatalousvaltainen runsaan neljän miljoonan ihmisen yhtenäiskulttuuri, joka kuitenkin kaupungistui ja teollistui ripeää tahtia. Yhteydet ulkomaille lisääntyivät, myös filatelian alalla. Sotien jälkeinen jälleerakennus muutti Suomen ilmettä merkittävästi.

TEKSTI SEPPO EVINSALO

Elintarvikkeiden ja kulutus-tavaroiden säännöstelystä vastannut kansanhuoltoministeriö oli lakkautettu 1949. Lopullisesti pula-aika oli ohi 1954, jolloin lopetettiin kahvin säännöstely. Säännöstelytalon rakenteista päästiin eroon kuitenkin vasta Paasikiven presidenttikauden lopussa. Siirtyminen pula-ajasta kulutusyhteiskuntaan tapahtui verraten nopeasti. Suomen Postimerkkilehdessä tämä näkyi lisääntyneinä ilmoitussivuinä sekä kasvaneina sivumäärinä.

Numerossa 3-1950 kerrottiin miten saarismallin vuosien 1925 ja 29 mar-kan merkit erottaa toisistaan paperin rullautumisen avulla kostealla alustalla. Silloin ei vielä puhuttu valkoisen paperin leimattujen merkkien hurjista hinnoista. Tänä päivänä tiedämme osan niistä kuuluvan saarismallin

Vuodet 1950-59

Päätoimittaja

ja kustantaja:

J. R. Parmi

Lehden koko A5.

12 numeroa/vuosi, joista osa kaksoisnumeroita.

176 sivua vuonna 1950, 184 sivua v. 1951, 208 sivua v. 1952, 176 sivua v. 1953, 232 sivua v. 1954, 198 sivua v. 1955, 164 sivua v. 1956, 156 sivua v. 1957, 148 sivua v. 1958, 180 sivua v. 1959.

himotuimpiin merkkeihin. Numerossa 5 selostettiin Suomen Filatelistiliiton kokouksessaan keväällä 1949 esille tullutta ehdotusta ostaa Suomen Postimerkkilehti omaksi äänenkannattajakseen. Tämän tarjouksen Suomen Filatelistiseura

kuitenkin yksimielisesti tyrmäsi ja niinpä liitto päätti oman lehden perustamisesta jo vuoden 1950 aikana.

Vuoden 1951 ensimmäisessä numerossa iloittiin liikevaihtoveron poistumisesta kotimaisessa postimerkkikaupassa ja ulkomaisessa vaihtotoiminnassa. Tämän katsottiin elvyttävän pitkään hiljaisena ollutta kansainvälistä merkkien vaihtamista.

Myös kotimainen masamynti alkoi elpyä. Suomen Lähetyseuran vuoden 1951 huutokaupassa oli myynnissä mm. 500 kpl isoharkkoisia, 5 000 kpl senaatin- ja leimapainon

Vuoden 1949 mallia pidettiin tyylsä.

Uudet vuoden 1952 merkit todettiin "sivistyneemmän" näköisiksi.

Vuoden 1950 ensimmäisessä numerossa kerrottiin edellisenä vuonna käytönotetuista autopakettimerkeistä, joille povattiin suurta kiinnostusta. Postihallitus katsoi merkit kuitenkin tilitoitteiksi, joten niiden myyntiä kuluttajille ei sallittu. Vuoden 1951 syyskuun numerossa voitiin kuitenkin kertoa merkkien tulleen yleiseen myyntiin saman vuoden heinäkuun alusta.

Helsinkiläinen WE-KA oli yksi 50-luvun näkyvimmistä ilmoittelijoista SP-lehdessä lopttamiseensa 1958 asti.

USA:n merkkejä varten ovat Norma-lehdet
VIHDOINKIN ILMESTYNEET.

USA-keräilijät! Kiirehtikää hankkimaan nämä lehdet meiltä. Samalla Teillä on tilaisuus tutustua USA-valikoimaamme. Puolteuettelot maaseudulta tervetulleita. Lehtien ilmestymiskysyntää, joten ostajilla, jotka pitävät hieman kiirettä, ovat suurimmat mahdollisuudet saada heti haluamia merkkejä kokoelmiensa täydennykseksi.

TOUKOKUUN TARJOUKSEMME:

5 kop. ovaali, pieni helmi, postileima ja musteristi, erittäin leikkokäyttöön sopiva, **koko kirjeellä**, sekä 5 kop. ovaali, iso helmi, kirjeellä. 10 kop. ovaaleja: kuorella, kirjeleikkeellä sekä irtokappaleina.

Slovakian merkkejä suoraan täydellisestä kokoelmasta.
Olympia-sarjoja eri maista. Vertailkaa hintojamme!
Jugoslavian merkkejä ja sarjoja, poikkeuksellisen halvalla.
Saksan siirtomaat sekä leimaamattomina että leimattuina ke-sähintoihin. Huom! melko täydellinen valikoima.
Eläin- ja kukka-aiheisia sarjoja eri maista.
Numerokausiloita, jopa vaikeampiakin, alle SP-1953 hintojen.
Autopakettimerkkejä, kaikkia lajeja varastossamme.

OSTAMME parempia suomalaisia, vesileimaerikoituksia tai vaihtamme muihin merkkeihin. Myös muita parempia merkkejä ostamme jatkuvasti.

Postimerkkiliike
Oy WE-KA Ab
Helsinki - Fredrikink. 38

merkkejä, joista 400 kpl violetteja markan merkkejä, 25 000 kpl mallin -85 ja 175 000 kpl mallin -89 merkkejä. Huikkea määrä merkkejä ja myyntikin sen mukainen, 800 000 markkaa.

Vaihtorengas perustetaan

Vuoden 1951 lopussa lehdessä ilmoitettiin Suomen Postimerkkilehden vaihtorengas perustamisesta. Toiminnan vetäjäksi tuli B. E. Saarinen. Vuonna 1952 nimeksi vaihdettiin *Su-Po*. Vuoden 1953 lopussa Saarinen myi omistamansa vaihtorengas *Torsten Sundströmille*.

Vuoden 1951 viimeisessä numerossa oli seuran ja suomalaisen filatelian kuuluisimman suurkeräilijän *Agathon Fabergén* kuolemasta kertova uutinen: "Aikoinaan hän omisti maailman suurimman Suomi-kokoelman ja lienee ollut parhaimpia, ellei parhain merkkien erikoistuntija."

Numerossa 1-1952 paneutui B. Zimmermann artikkelissaan postimerkkikokoelmien aseteluun eli ulkoasuun näytteilyssä. Tämän taidon katsottiin edelleen olevan maassamme kansainvälisiin kokoelmiin verrattuna lapsenkengissä. Numerossa 5 *Jaakko Kemppainen* palasi merkkien laatuarvoihin, joista jo vuoden 1932 numeroissa kirjoitettiin. Muutokseksi 30-lukuun alettiin jo puhua loistoleimoista, joilla tarkoitettiin nykyisinkin vallalla ollutta määritelmää. 30-luvulla toivottava leima oli vielä ns. kulmaleima, joka jätti merkin kuva-aiheesta mahdollisimman paljon näkyviin.

Lehden aiempien vuosikymmenten ahkera kirjoittaja E. A. Hellman, joka vuoden 1949 lopussa suivaantui ehiökokoelmien huonoon arvostukseen ja lopetti kirjoittamisen muutamaksi vuodeksi, palasi näyttävällä artik-

Lehden päätoimittaja J. R. Parni oli myös kansioiden ja luetteloiden kustantaja. Monet hänen kansioistaan ovat kuluneet myös lehden nykyisten lukijoiden käsissä nuoruusvuosina.

Numerossa 1-1953 B. E. Saarinen luetteloi Suomes-
sa käytössä olleet reijitteet. Keräilijöiden suhtautumista näihin hän kuvaa: "Hieman mananten ne empimättä on heitetty pois käyttökelvottomina."

kelilla rosohammasteista numerossa 7-1952. Artikkelissa hän ihmetteli postimerkkiluetteloiden epäjohdonmukaista tapaa ilmoittaa vain osasta merkeistä rosohammasteen hinta. Vuoden 1953 kesänumerossa kerrottiin Saksassa *Die Sammler-Lupen* -lehdessä julkaistusta luettelosta suomalaisista rosohammasteista merkeistä ja niiden hinnoista.

Runsaslukuisten erikoismerkkien julkaiseminen sai osan keräilijöistä takajaloilleen: "Palatkaamme siis merkkeilyn alkuperäiseen muotoon ja kohottaamme käyttösarjojen merkit niille kuuluvaan arvoon!" Nykyisissä postimerkinäytteilyssä tämä toivomus näkyy toteutuneen hyvin.

Vuoden 1952 viimeisessä numerossa kerrottiin maailmalla ilmestyvän 170 postimerkkilehteä, joista kolme Suomes-
sa. Englannissa niitä oli 27 ja USA:ssa 25 kpl.

50-luvulla ensipäivä- ja erikoisleimojen keräily oli suurta muotia. Toisin on tänä päivänä uusien merkkien kohdalla.

Ei olisi kannattanut sillä teoriassa löy-
si joka reijitykselle kahdeksan eri asentoa, neljä etupuolelta ja neljä takaa reijittyä. Näin hän pääsi laskelmissaan 130 erilaiseen reijitykseen.

Samassa numerossa kerrottiin Suomen Filatelistiliitolle kertyneen vuoden 1948 postimerkinäytetystä huomattava ylijäämä, jota lehti ehdotti käytettäväksi E. A. Hellmanin laiva- ja kuvioleimakoelman hankkimiseen *Postimuseolle*. Tämän kaupan toteutumisesta voitiin vihdoin kertoa syyskuun numerossa.

Numerossa 10-1953 julkaistiin Suomen Filatelistiseuran aitoutuslautakunnan säännöt. Säännöissä todettiin mm: "Tarkastettavaksi jätetty merkki leimataan aidoksi tai väärennetyksi kun vähintään kolme lautakunnan jäsentä on siitä samaa mieltä."

Suomen Postimerkkilehden vuosikymmenet: 1950-luku

Vuoden 1954 useassa numerossa käytiin perusteellisesti läpi *Jaakko Kempainen* tutkimia suomalaisten merkkien levyvirheitä. Näiden tutkiminen ja kerääminen ei näytänyt hiipumisen merkkejä. Tämän kaltaiset artikkelit olivat runsaita jo 30- ja 40-luvun lehdissä. Toisin on Suomen filateliassa nykyisin.

Lehden ilmoituksiin tuli *Vaihtorengas Su-Po:n* rinnalle kilpaileva yritys, *Suomen Filatelistiliiton vaihtorengas VBO*.

Lehden ahkera avustaja *R. Ahonius* oli vuoden 1953 *Fiaandt -mitalin* saaja. Hänen lukuisia kenttä- ja sotilaspostia keräittäviä artikkeleita oli julkaistu vuosien kuluessa jo useita. Numerossa 3-1954 oli hänen tutkielmansa punaisesta kenttäpostilipukkeesta. Tämän kaltaiset perusteelliset ja paljon tutkimustietoa sisältäneet artikkelit olivat tunnusomaisia koko 50-luvulle.

Kerhouutisissa kerrottiin *Turun Postimerkkikerhon* edellisenä vuonna perustetusta nuorisosastosta ja sen vetäjästä *Vieno Vihannosta*. Kerhossa oli kunnioitettavat 51 nuorisojäsentä.

Vuoden 1954 viimeisessä numerossa oli lehden toimituskuntaan vuonna 1953 palanneen *E. A. Hellmanin* peräti 12-sivuinen runsaasti kuvitettu artikkeli suomalaisissa postileimoissa esiintyvistä virheellisyyksistä ja puutteista. Samassa numerossa kysyttiin onko aiheimerkkeily vain muotivirtaus, joka kuolee ajan saatossa? Näinhän ei todellakaan ole käynyt ja aihefilatelia on saavuttanut sille kuuluvan paikkansa filateliassa.

Uutta tietoa ovaaleista

Vuoden 1955 ensimmäisessä numerossa kirjoitettiin ovaali- ja muiden merkkien kuvakkeiden löytymisestä *Postimuseosta*. Lehden toimitus oli päässyt niitä

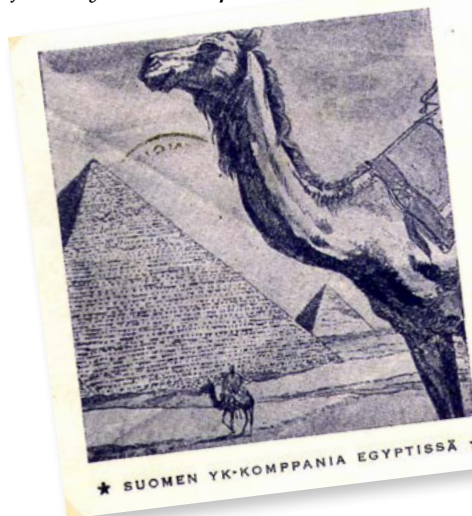
SP-lehden 3-1956 kansi juhlisti 100 vuotiaita postimerkkejämme. Poikkeuksellisesti värillisenä.

tutkimaan ja oli vakuuttunut niiden antavan lisätietoa vanhimpien merkkien tutkimiseen. Vuoden viimeisessä numerossa pohdittiin postimerkkien 100-vuotisjuhlien lähestyessä tulisiko ovaalit numeroita luetteloissa siten, että 5 kopeekan isohelminen olisi numerolla 3, eli 10 kopeekan ovaalin jälkeen. Tätä numerointia olivat mm. ruotsalaiset ja saksalaiset keräilijät ehdottaneet. Postimuseon kuvakkeita tutkinut *D. Dromberg* totesi omassa artikkelissaan ison helmen syntyneen vasaran iskusta kórneriin, joka oli asetettu vanhaan koloon. Näinollen kyseessä ei ollut uusi kuvake.

E. A. Hellman jatkoi myös vuoden 1955 numerossa 4 seikkaperäisten ja laajojen artikkeleiden tuottamista. Nyt *E. J. Nyströmin* kanssa ja vuorossa olivat Suomen ehiöt. Sivuja tälle täydelliselle luettelolle kuvineen ja ehiöiden hintatietoineen kertyi peräti 13 sivua.

Vilkastunut vaihtotoiminta ulkomaiden kanssa näkyi runsaina eri puolil-

Suomen YK-kompania Suezilla aloitti toimintansa 10.12.1956. Kompania sai oman postikonttorin päivämääräleimoineen. Tämän katsottiin olevan ensimmäinen Suomen rajojen ulkopuolella toimiva postikonttori. Seuraavassa numerossa kerrottiin Neuvostoliiton puolella toimivasta Imatran Voiman rakennustyömaasta Rajakoskella, jolla myös oli oma postitoimisto.

yhden postimerkin. Jos asiakas osti ruokaa yhdellä dollarilla sai hän 10 merkkiä ja postimerkkikansion, johon mahtui 1 200 merkkiä. Tämä kamppanja oli kuulemma tuonut maahan 40 miljoonaa uutta naisfilatelista. Uskokoon ken tahtoo.

Finlandia-56 näyttely oli myyntineustys. Näyttelyn eteisaulassa kävi yli 80 000 lipun ostajaa, joista suurin osa vain saadakseen lunastettua näyttelymerkin. Itse näyttelyyn heistä eksi vain osa. Näyttelymerkin 372 146 kappaleen painos myytiin nopeasti loppuun. Maassa oli nyt järjestetty kolme näyttelyä omine merkkeineen vajaan kymmenen vuoden aikana. Lehti kysyikin tulisiko *Suomen Filatelistiliiton* käyttää osa näistä merkkimyyneistä saaduista varoista oman huoneiston hankintaan Helsingissä. Tätä huoneistoa olisivat sitten eri kerhot voineet käyttää kokouspaikkanaan. Tämä ei toteutunut, mutta sitävastoin nykyisin *Suomen Filatelistiseuran* omassa Lönkan huoneistossa kokoontuu toistakymmentä eri kerhoa ja yhdistystä.

Yhteistilauksesta luovutaan

Vuoden 1956 viimeisessä numerossa *Suomen Filatelistiseura* ilmoitti luopuvansa *Suomen Postimerkkilehden* yhteistilauksesta. Aiemmin kaikki seuran jäsenet saivat lehden osana jäsenmaksuaan. Tulevaisuudessa lehti olisi tilattava itse. Yksi syy tähän oli seuran sata vapaajäsentä, joiden lehden tilausmaksun seura kuitenkin joutui maksamaan. Toinen syy oli maaseudulla asuvien jäsenten pienempi jäsenmaksu, joka ei edes riittänyt lehden tilausmaksuun. Kun lisäksi näyttelymerkeistä saadut tulot oli käytetty, tarvitsi seura taloutensa paikkaamiseksi jäsenmaksuista saatavat varat. Seuran johto kuitenkin uskoi ja toivoi kaikkien jäsentensä edelleen pysyvän lehden tilaajina.

Vuoden 1957 ensimmäisessä nume-

Olisiko Casparyn kokoelmien myynti inspiroinut myös toimitusta. Numerossa 2-1959 oli pääjuttuna Maurituksen postimerkit, kun yleensä lehdessä käsiteltiin vain kotimaista filateliaa.

rossa kerrottiin *Postihallituksen* kaikille toimipaikoille jakamasta seinäjulisteesta, jossa kehoitettiin huolellisuuteen leimausten suhteen, varsinkin filateelisten.

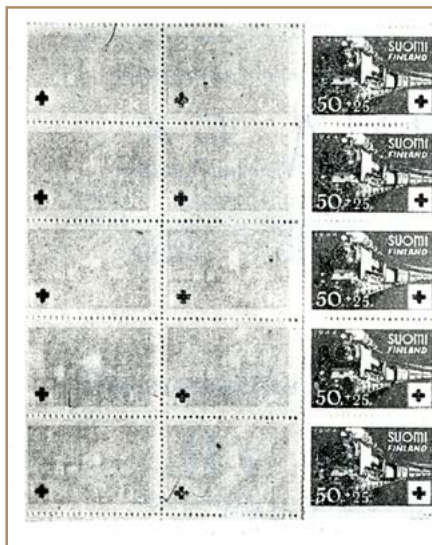
Saksan hotelliomistajien kokouksessa taasen oli tehty tärkeä naisfilatelisteja koskeva päätös. Naisvieraat saivat vielä klo 22:n jälkeenkin ottaa vastaan huoneessaan miesvieraita näyttääkseen heille postimerkkikokoelmiaan. Tämän päätöksen tultua tunnetuksi hankkivat monet hotellit itselleen postimerkkikokoelmia, joita lainattiin sellaisille naisille, jotka olivat unohtaneet kansionsa kotiin. Taisi olla saksalaisilla kauppiailta kissan päivät tämän päätöksen myötä.

Loppuvuoden numeroissa kerrottiin Suomen pienimmistä ja suurimmista kirjeistä. Pienin lienee kirje, joka toimitukseen oli tullut, 2,5 x 7 cm. Kirjoittaja sitävastoin oli lähettänyt *Kotiposti-lehdelle* kirjeen, jonka koko oli 109 x 76 cm. Siinä oli kokeiltu kuinka monta 5 pennin

merkkiä kirjeen kuljettamiseen tarvittiin. Koska lähetyksen paino edellytti 60 markan postimaksua tuli siihen 1 200 merkkiä. Merkkien liimaamiseen oli käytettävä partasutia ja vettä, sillä keneltäkään ei riittänyt tarpeeksi sylkeä merkkien nuolemiseen.

Vuoden 1959 ensimmäisessä numerossa uutisoitiin suurkeräilijä *Casparyn* kokoelmien myynnistä, jotka käsittivät kaikkiaan 16 huutokauppaa ja joihin kului liki kolme vuotta. Huutokaupan tuotto meni valtaosin hyväntekeväisyyteen ja kokonaisyhteisö oli Suomen rahassa liki 950 miljoonaa markkaa.

Vuosikymmenen viimeisessä numerossa päätoimittaja ja kustantaja J. R. *Parmi* kiitti lukijoita: "Tällä numerolla tulen olleeksi 30 vuotta *Suomen Postimerkkilehden* toimittajana ja kustantajana." Ei taida olla enää kenestäkään tämän ennätyksen rikkojaksi Suomen filateelisessä lehdistössä. ■

ARKKI, josta Suomen filatelistit ovat kunnioituksella toisilleen kertoneet, on nyt postimerkin juhluvuotena vedetty esille päivänvaloon. Pun. risti koko arkissa MOLEMMIN PUOLIN. Ei Bogenabklatsch. Suomen harvinaisin ja ehd. ainoa... Myydään sellaisenaan tai kappaleittain. Tehkää tarjouksia.

5 ja 20 mk autopak. merkkejä, joissa pohjap. ylösäl., vielä joku määrä, mutta vähenee päivä päivältä, koska tilaan enim. kuusiloina. Kiirehtikää. Hinta SP 2/56.

Varat. ERIK ÅSTRÖM, Munsala, puh. 59.

Ilmoitus numerossa 4-1956. Liekö arkki hajoitettu vai myyty kokonaisuena?